

Nr 376.

Av herr Nerman, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till religionsfrihetslag m. m.

Som lagrådet påpekat är rubriken till i Kungl. Maj:ts proposition nr 100 föreslagna "Religionsfrihetslag" liksom dess första avdelningsrubrik "Om religionsfrihet" missvisande. Lagrådet säger:

Lagförslagets innehåll och jämväl dess syfte är ej så vittomfattande som dessa rubriker synas giva vid handen. I synnerhet den föreslagna lagtiteln leder tanken till att lagen innehöll och åsyftade en fullständig reglering av rätten till religionsfrihet. Så är emellertid ej förhållandet.

Huvudregeln om religionsfrihet förekommer, påpekar lagrådet, icke i lagförslaget utan gives alltjämt i § 16 regeringsformen. "Den viktiga principen om tanke- och yttrandefrihet i religiösa ting har ej heller fått ett klart uttryck."

Justitieministern har ej funnit skäligt att vidta någon omredigering enligt lagrådets erinran. Lagrådets uppfattning förefaller dock rimlig av de i dess yttrande förebragta skälen. Lagen ger icke "en fullständig reglering av rätten till religionsfrihet". Härtill kommer så ytterligare en svaghet, som förefinnes även i § 16 regeringsformen:

I detta "förslag till religionsfrihetslag" definieras på intet sätt vad som menas med "religion". Här råder alltså en fundamental oklarhet beträffande vad man över huvud lagstiftar om. Avses *organisationer*, dvs. kyrkor — statskyrka respektive frikyrkor — eller avses *den enskilde medborgaren* och hans frihet att hysa vilken livssyn han vill, s. k. religiös eller icke-religiös, dvs. hans personliga uppfattning om de andliga värdena, moralen etc.? Av hela lagförslaget framgår, att det endast åsyftar organisationer och att den enskildes andliga frihet beaktas enbart i relation till kyrkor eller trossammanslutningar, inte ens alla. Medborgare, som icke kunna bekänna sig till någon religiös organisation, ha i detta lagförslag endast rollen av utträdde eller utanförstående och berövas genom utträdet ur statskyrkan vissa medborgerliga rättigheter, medan deras ekonomiska förpliktelser mot statskyrkan kvarstå.

I proposition nr 100 föreslås alltså icke en fullständig lag om medborgaren-individens andliga frihet, lika för religiös och icke-religiös, icke ens en lag om "en fullständig reglering av rätten till religionsfrihet". Under sådana förhållanden bör lagtexten också klart ange, att lagen icke gör anspråk på att ge annat än en nyreglering av rätten till

"religionsfrihet". Lagens föreslagna rubrik "Religionsfrihetslag" och första avdelningsrubrik "Om religionsfrihet" böra därför utbytas mot formuleringar, som bättre täcka lagens begränsade frihetsinnehåll. I förra fallet är en mera adekvat och sanningsenlig rubrik den av dissenterlagkommittén förordade och av lagrådet godtagna "Lag om medlemskap i svenska kyrkan m. m."

Som tidigare påpekats bör också i lagens 1 § på något sätt inledningsvis definieras vad svensk rätt menar med "religion". Jag tillåter mig nedan framställa ett förslag till sådan definition.

Med denna motivering hemställer undertecknad,

att riksdagen ville anta Kungl. Maj:ts proposition nr 100 B Övriga lagförslag i följande formulering:

1. Förslag

till

Lag om medlemskap i svenska kyrkan m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Om trossamfund.

1 §.

Regeringsformen ger varje svensk medborgare och i riket vistande utlänning rätt att fritt utöva sin religion, dvs. sitt medlemskap inom organiserat trossamfund, såvitt han icke därigenom stör samhällets lugn eller åstadkommer allmän förargelse.

2 §.

Med trossamfund förstås, utom svenska kyrkan, sammanslutning för religiös verksamhet, vari ingår att anordna gudstjänst. För offentlig gudstjänst gälla ej andra hinder än sådana som i allmänhet äro stadgade för sammankomst, till vilken allmänheten har tillträde.

3 §.

Kloster må etc.

Stockholm den 29 mars 1951.

Ture Nerman.